

2026-05-18 Nr. NV-1306

VYRIAUSYBĖS IŠVADA Nr.: TAP-26-553 TAIS-26-6513(2)	DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS BAUDŽIAMOJO KODEKSO 222 IR 223 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XVP-119“ (toliau – Nutarimo projektas)		
	Rengėjas <i>Teisingumo ministerija</i>	Svarstyta <i>Pasirenkama</i> ☐ TAP ☐ LRV pasitarimas ☐ LRV posėdis ☒ Nesvarstyta <i>Data iš kalendoriaus</i>	Siūloma <i>Pasirenkama</i> ☒ Svarstyti TAP ☒ Svarstyti LRV posėdyje ☐ Gražinti tobulinti
Pateikimo Seimui terminas 2026-05-13			

SPRENDŽIAMA PROBLEMA

Įstatymo projektu siūloma atsisakyti Baudžiamojo kodekso 222 ir 223 straipsnių, numatančių baudžiamąją atsakomybę už aplaidų ir apgaulingą apskaitos tvarkymą ir (arba) organizavimą, griežtumo, suderinti baudžiamąją politiką *ultima ratio* principo atžvilgiu ir nustatyti proporcingas bei pagrįstas bausmių ribas už minimas nusikalstamas veikas. Baudžiamoji atsakomybė asmeniui išliktų, tačiau ji taptų adekvatesnė padaryto teisės pažeidimo pavojingumui ir teisingesnė, labiau atliepianti baudžiamosios teisės, kaip *ultima ratio* priemonės turinį.

Nutarimo projektas parengtas atsižvelgiant į Seimo valdybos 2026 m. kovo 27 d. sprendimo Nr. SV-S-606 „Dėl įstatymų projektų išvadų“ 1.1. papunktį, kuriuo prašoma Vyriausybės pateikti Seimui išvadą dėl Baudžiamojo kodekso 222 ir 223 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XVP-119 (toliau – Įstatymo projektas).

Įstatymo projektą parengė Seimo narys Vitalijus Gailius.

PROBLEMOS SPRENDIMO PRIEMONĖS

Nutarimo projektu siūloma nepritarti Įstatymo projektui dėl Nutarimo projekte nurodytų priežasčių:

1. argumentuotai neatskleidžiama, kodėl esantis teisinis reguliavimas tinkamai neatspindi baudžiamosios teisės, kaip kraštutinės priemonės, principo ir kaip Įstatymo projektu siūlomi pakeitimai galėtų realiai prisidėti prie keliamos problemos sprendimo;

2. 2023 m. sistemiškai jau buvo peržiūrėtos Baudžiamojo kodekso specialiosios dalies normos¹, atlikti ir Baudžiamojo kodekso 222, 223 straipsnių pakeitimai, išplėsti nusikaltimų sudėčių požymiai – Baudžiamojo kodekso 222 straipsnis papildytas kvalifikuota sudėtimi ir nustatyta griežtesnė atsakomybė, kai dėl apgaulingo finansinės apskaitos tvarkymo padaroma labai didelė turinė žala valstybei arba fiziniam ar juridiniam asmeniui, priskiriant šią veiką sunkių nusikaltimų kategorijai;

3. Baudžiamojo kodekso 223 straipsnio kontekste laisvės atėmimo bausmės sankcijoje atsisakymas, o Baudžiamojo kodekso 222 straipsnio kontekste – laisvės atėmimo bausmės viršutinės ribos sumažinimas neturėtų realaus pozityvaus poveikio sprendžiant su laisvės atėmimo bausmės skyrimu susijusius klausimus, taip pat galėtų sumažinti ir prevencinį bausmės poveikį;

4. Baudžiamojo kodekso 222 straipsnio 2 dalyje nustatytos viršutinės laisvės atėmimo bausmės ribos sumažinimas nuo 7 iki 6 metų ir šios nusikalstamos veikos perkėlimas iš sunkių nusikaltimų į apysunkių nusikaltimų kategoriją turėtų reikšmingų pasekmių kriminalinės žvalgybos taikymo apimčiai, nes šiems nusikaltimams ištirti nebūtų galima taikyti kriminalinės žvalgybos priemonių;

5. Baudžiamojo kodekso 223 straipsnio sankcijoje atsisakant alternatyvios laisvės atėmimo iki 2 metų bausmės, o šiame straipsnyje numatytą veiką kvalifikuojant kaip baudžiamąjį nusižengimą, būtų nukrypta nuo šiuo metu esančios koncepcijos vertinant šio nusikaltimo pavojingumą bei išderintų baudžiamajame įstatyme įtvirtintų sankcijų už kitas nusikalstamas veikas tarpusavio suderinamumą.

¹ Baudžiamojo kodekso 141, 156, 176, 178, 180, 181, 182, 183, 184, 1891, 190, 192, 195, 196, 197, 199, 1991, 1992, 200, 201, 203, 204, 206, 207, 208, 209, 212, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 2241, 246, 248, 253, 255, 256, 267, 2671, 277, 281 straipsnių ir XXIX skyriaus pavadinimo pakeitimo, Kodekso papildymo 2532, 2562, 2601, 2661, 2672, 2673, 2764, 2821 straipsniais ir Kodekso 186, 298 straipsnių pripažinimo netekusiais galios įstatymas Nr. XIV-1925, įsigaliojęs nuo 2023 m. birželio 1 d.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMA

PAPILDOMŲ LĖŠŲ POREIKIS ☐ Taip ☒ NeADMINISTRACINĖ
NAŠTA(PRISITAIKymo
išlaidos)☐ Taip ☒ Ne

GYVENTOJAMS

☐ Taip ☒ Ne

ŪKIO SUBJEKTAMS

☐ Taip ☒ NeVALSTYBĖS IR SAVIVALDYBIŲ INSTITUCIJOMS
IR ĮSTAIGOMS☐ Taip ☒ Ne

SUIINTERESUOTŲ ASMENŲ ĮTRAUKIMAS IR PROJEKTO DERINIMAS

☐ TM ☒ FM ☐ AM ☐ EIM ☐ EM ☐ KAM ☐ KM ☐ SADM ☐ SAM ☐ SM ☐ ŠMSM ☐ URM ☒ VRM ☐ ŽŪM
☐ LSA ☐ Verslo asociacijos ☐ Profesinės asociacijos ☐ Nevyriausybinių organizacijų ☒ Kita

Nutarimo projektas taip pat suderintas su Generaline prokuratūra, Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba.
Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pastebėjimas Nutarimo projektui pateiktas 2026 m. gegužės 12 d.
išvadoje Nr. NV-1254.

PASIŪLYMAI IR KITI SVARBŪS ASPEKTAI

Įstatymų projekto aiškinamajame rašte nurodoma, kad Įstatymo priėmimas turėtų teigiamos įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai. Tačiau atkreiptinas dėmesys, kad atsakomybės už apgaulingą ar aplaidų apskaitos tvarkymą ir (arba) jos tvarkymą švelninimas, priešingai, gali skatinti mokesčių slėpimą, o apgaulingos (aplaidžios) apskaitos tvarkymo objektas yra valstybės finansiniai interesai, jiems būtų daroma žala – mažėtų biudžeto pajamos, būtų iškreipiama konkurencija bei galimai didėtų šešėlinė ekonomika.

Atsižvelgiant į tai, kad sistemiškai jau buvo peržiūrėtos Baudžiamojo kodekso specialiosios dalies normos, todėl būtų reikalingas ilgesnis laikotarpis įvertinti baudžiamąją politiką, statistiką bei teismų praktiką, kurios išvados remiantis būtų galima pagrįsti poreikį keisti baudžiamosios atsakomybės už nusikalstamas veikas valstybės finansinei – ekonominei sistemai, nuostatas.

PAŽYMĄ PARENGĖ

Artūras Norkevičius

Viešojo valdymo grupė, vyresnysis patarėjas